

Số: **498** /HD-CCTT&BVTV

Thái Nguyên, ngày **28** tháng 6 năm 2022

HƯỚNG DẪN
Quản lý lúa cỏ vụ Mùa năm 2022

Hiện nay lúa vụ Mùa đang bước vào giai đoạn mạ - cây - hồi xanh - đẻ nhánh. Kết quả điều tra đồng ruộng cho thấy, vụ Xuân năm 2022 xuất hiện lúa cỏ trên một số diện tích trồng lúa tại địa bàn thị trấn Đu, huyện Phú Lương. Dự báo trong vụ Mùa năm 2022, lúa cỏ có thể lây lan trên diện rộng, đặc biệt tại khu vực đã xuất hiện lúa cỏ trong vụ Xuân năm 2022.

Lúa cỏ (hay còn gọi là lúa ma, lúa trời, lúa hoang) *Oryza Rufipogon* rất giống lúa thường, thời gian sinh trưởng ngắn hơn, do đó khi canh tác bằng hình thức gieo sạ, gieo vãi rất khó phát hiện và tiêu diệt bằng các biện pháp làm cỏ bằng tay khi cây lúa cỏ còn nhỏ. Lúa cỏ trổ bông sớm hơn lúa thường 5-7 ngày, thời gian trổ kéo dài, chín không đều, với đặc điểm thân lúa cỏ cứng nên ít bị chuột gây hại và có khả năng chống chịu được một số đối tượng sâu, bệnh hại; hạt lúa cỏ râu dài hoặc không có râu, hạt có dạng thon dài hoặc bầu dục màu vàng và vàng sẫm, có dạng hạt có mỏ tím, tỉ lệ lép cao, đặc biệt là rất dễ rụng hạt, do đó lúa cỏ dễ phát tán trên đồng ruộng, tồn tại sang các vụ tiếp theo. Lúa cỏ ngoài việc cạnh tranh dinh dưỡng của cây trồng, thì lúa cỏ còn ảnh hưởng đến chất lượng gạo (hạt gạo lúa cỏ trắng đục hoặc có màu đỏ).

Nguyên nhân lúa cỏ xuất hiện trên đồng ruộng là do các hoạt động cơ giới (gặt, đập, ... khi thu hoạch); hiện tượng thoái hóa giống; quá trình canh tác như: Vệ sinh đồng ruộng không kỹ, quá trình làm đất, phát tán theo dòng nước, gieo cấy, máy gặt đập thu hoạch tại nhiều vùng khác nhau... tạo điều kiện cho hạt lúa cỏ tồn tại và lây lan ở nhiều vùng, nhiều vụ sản xuất.

Để quản lý lúa cỏ trong sản xuất vụ Mùa năm 2022, Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật hướng dẫn một số biện pháp kỹ thuật phòng trừ như sau:

1. Biện pháp canh tác

- Vệ sinh sạch máy gặt trước và sau khi gặt để hạn chế lúa cỏ lây nhiễm sang các ruộng, các vùng, các địa phương khác nhau.

- Diệt lúa cỏ trước khi xuống giống: Tạo điều kiện cho lúa cỏ mọc trước, như mùa khô thì bơm nước lên ruộng rồi rút đi đủ ẩm lúa cỏ và cỏ dại sẽ mọc, mùa nước thì rút nước ra khỏi ruộng, để khô mặt ruộng lúa cỏ cũng sẽ mọc. Sau khi lúa cỏ mọc đều dùng thuốc cỏ không chọn lọc để diệt rồi mới tiến hành làm đất xuống giống (cần tiến hành phun thuốc trừ cỏ trước 7-10 ngày).

- Khuyến cáo người dân sử dụng giống lúa đủ tiêu chuẩn chất lượng (giống nguyên chủng, giống xác nhận). Hạn chế việc tự để giống qua các vụ, tuyệt đối không sử dụng lúa tự để ở những vùng đã bị lúa cỏ xâm nhiễm để gieo cấy ở vụ sau.

- Cắt hết lúa cỏ trước khi chúng rụng hạt: Khi lúa cỏ trổ được ít ngày dùng liềm cắt hết những bông lúa cỏ, việc này rất dễ thực hiện bởi hầu hết lúa cỏ đều ở tầng trên, nếu làm triệt để sẽ giảm được rất nhiều lúa cỏ ở vụ sau.

- Hạt lúa cỏ có thể trôi và phát tán theo đường nước tưới tiêu, do đó cần khoanh vùng bị nhiễm, vệ sinh đồng ruộng và kênh mương sau mỗi vụ thu hoạch.

- Những diện tích lúa bị nhiễm lúa cỏ trên 70% cần khoanh vùng (*đắp bờ ngăn, chằng lưới mắt nhỏ trên ruộng*), thu hoạch riêng, tận thu, cắt sát gốc; sau khi thu hoạch, phơi khô rơm, rạ và vun gọn tiến hành tiêu hủy để tiêu diệt tàn dư.

2. Sử dụng chế phẩm sinh học kết hợp làm đất

Dùng chế phẩm nấm đối kháng Trichoderma, chế phẩm vi sinh phân hủy Xellulo bằng cách: Sau khi thu hoạch lúa xong, tiến hành cày sớm và đưa nước vào ngập bề mặt ruộng tạo ẩm sau trộn đều chế phẩm với cát, tro bếp hoặc phân lân để vãi trên mặt ruộng cho đều ngấm trong thời gian 72 giờ xong rút hết nước tạo điều kiện cho hạt lúa cỏ, lúa rơi rụng trên bề mặt ruộng nảy mầm khi hạt lúa nảy mầm được khoảng 2 lá thì tiến hành đưa nước vào cày bừa để loại bỏ cây nảy mầm đồng thời tiếp tục ngấm nước 3-5 ngày nữa sau đó rút nước để tạo điều kiện cho hạt lúa cỏ và các loại cỏ dại nảy mầm. Cho nước vào ruộng, làm đất 1-2 lần và rải đều chế phẩm vi sinh lần 2 trước khi sạ/cấy để có thể hạn chế được hết những hạt lúa cỏ tồn tại trong tầng đất canh tác.

3. Chuyển đổi phương pháp canh tác

- Chuyển từ phương pháp gieo sạ bằng tay sang sạ hàng hoặc chuyển sang phương pháp gieo mạ, cấy lúa bằng tay nhằm phân biệt dễ dàng cây lúa cỏ lúc còn non khi chúng mọc ngoài hàng lúa trồng để sớm nhổ bỏ và tiêu hủy.

- Những vùng có đủ điều kiện, khuyến cáo nông dân áp dụng biện pháp luân canh hoặc chuyển đổi sang trồng các cây màu (*ngô nếp, lạc, rau...*) từ 2-3 vụ liên tiếp. Đặc biệt là cây họ đậu như đậu tương, đậu xanh, đậu phộng.

Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật báo cáo Sở Nông nghiệp và PTNT; đề nghị UBND các huyện, thành phố chỉ đạo Phòng Nông nghiệp và PTNT, Phòng Kinh tế, Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp, UBND các xã phường, thị trấn tăng cường điều tra phát hiện, theo dõi sự phát triển của lúa cỏ trên đồng ruộng, chủ động tham mưu đề xuất các biện pháp phòng trừ hiệu quả.

Đề nghị Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh, Báo Thái Nguyên đưa tin để nông dân biết và phòng trừ lúa cỏ kịp thời không để lây lan ra diện rộng./.

Nơi nhận:

- Sở Nông nghiệp & PTNT;
- Cục BVTV; Cục Trồng trọt;
- TT BVTV phía Bắc;
- Đài Phát thanh - Truyền hình tỉnh, Báo TN;
- Phòng Nông nghiệp, phòng Kinh tế các huyện, thành phố;
- Lãnh đạo Chi cục;
- Trung tâm DVNN các huyện, thành phố;
- Các Công ty vật tư BVTV ở Thái Nguyên;
- Lưu: VT, TT BVTV.

**KT. CHI CỤC TRƯỞNG
PHÓ CHI CỤC TRƯỞNG**

Luân Quang Thìn